

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

Câteva noțiuni asupra războiului și neutralității, de d-l George Meitani.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: Ministerul cultelor și instrucțiunii publice și Administrația Casei Școalelor cu Alice Nanu și alții.

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II: Căpitan D. Mândăchescu cu Cornelia G. Vasiliu.— G. I. Mateescu cu G. Albu.

Curtea de apel din București, secțiunea III: Societatea pentru comerțul de mașini «Bourne et C-nie» cu Artur Roller.

Tribunalul Ilfov, secțiunea III: Hr. Ap. Pappazoglu și alții cu V. Pappazoglu și altul.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație* de S. R.

CATEVA NOȚIUNI

ASUPRA

RĂZBOIULUI ȘI NEUTRALITĂȚII

(U R M A R E)¹⁾

Beligeranții pot ei transforma un vas de comerț în vas de război? Evident că da, însă delegații diferitelor puteri, întruniți la Haga în 1907, n'au căzut de acord asupra chestiunii de a se ști, unde se poate face transformarea și asupra duratei acestei transformări²⁾. S'a elaborat însă un proiect de convențiune, după care astfel de vase nu pot fi puse pe un picior de egalitate cu vasele de război, dacă nu se găsesc sub autoritatea, controlul și responsabilitatea directă a puterii al cărei drapel îl poartă. Comandantul vasului trebuie să fie în serviciul statului și personalul vasului trebuie să fie supus disciplinei militare. Decâteori se face vre-o transformare a unui vas de comerț în vas de război, trebuie ca acest lucru să se menționeze pe lista bastimentelor de război, pentru ca să nu se poată susține mai târziu de adversar că vasul eră de comerț sau vice-versa. Delegația austro-ungară ceruse ca această transformațiune să fie perma-

nentă cât durează ostilitățile și să nu se mai permită o retransformare.

Vasul de comerț transformat în vas de război, trebuie să observe în operațiunile sale legile și obiceiurile războiului. În timpul luptei, beligeranții pot distruge vasele adversarilor lor, reținând aceste vase, dacă se poate, împreună cu armele, munițiunile, echipamentul, proviziunile și tot ce s'ar găsi pe ele. Personalul militar, soldații marinari nu pot fi maltratați, ci considerați numai ca prinși de război.

7. Dar beligeranții au ei dreptul a confiscă proprietatea particulară a adversariilor? Mare și însemnată chestiune, care împarte doctrina și practica diferitelor state de mult timp.

Pentru prima oară, principiul respectării proprietății private apare într'un tractat încheiat între Prusia și Statele-Unite, la 1785.

În timpul revoluției franceze, un deputat ceru respectarea proprietății particulare și Adunarea votează o rezoluțiune, invitând guvernul a negocia asupra acestui punct și a desființării cursei. Numai orașele transeatice însă primiră această regulă³⁾.

În 1823, președintele Statelor-Unite prezintă Franței, Angliei și Rusiei, un pact de reglementare a acestor chestiuni, care prevede, între altele, că vasele de comerț, chiar inimice, trebuiesc respectate.

Această propunere nu fû însă primită, iar confiscarea vasului și a mărfii inimice continuă până la 1856, când, în urma războiului Crimeei, Declarația dela Paris recunoaște că marfa inimică trebuie respectată pe vas neutru.

Institutul de drept internațional, în sesiunile din 1875, 1877 și 1878, s'a pronunțat pentru respectarea proprietății particulare inimice pe mare, recunoscând că nu pot fi sechestrate decât obiectele cari pot servi imediat răz-

1) Vezi *Dreptul* No. 40 din 1909.

N. R.

2) Vezi E. Lémonon, *La seconde conférence de la Paix*, p. 621.

3) Bonfils, op. cit., p. 672.

boiului și vasele de comerț cari au luat parte la războiu sau sunt destinate a lua parte, precum și acele cari au violat un blocus efectiv ⁴⁾

În Conferința dela Haga, din 1899, delegațiunea americană ceruse conferinței să se ocupe și de chestiunea inviolabilității proprietății pe mare.

În discuțiunea care avu loc, delegațiunea italiană declară, nu numai că admite acest principiu, dar că el este și înscris în art. 211 și 212 al codului marinei de comerț, cari prevăd că marfa inamică, afară de contrabandă și de cazul blocărei, trebuie să fie respectată.

Această principiu, zicea delegațiunea, este prevăzut în tratatul de comerț încheiat cu Statele-Unite, sub rezerva reciprocității ⁵⁾.

Conferința a hotărât însă că nu era competentă să discute această chestiune, căci nu face parte din programul ei, dar s'a hotărât a se exprima dorința ca această chestiune să fie cercetată într-o conferință ulterioară ⁶⁾.

În conferința dela Haga, din 1907, delegația americană a cerut iarăși ca proprietatea particulară să fie respectată, neputând fi confiscată sau sequestrată de inamic, decât când s'ar găsi încărcată pe o navă care ar încerca să intre într'un fort blocat.

Delegația austriacă și braziliană susținură această propunere, care a fost însă combătută de delegațiunile engleze, franceze, ruse, germane și argentine. Unul din delegații Franței, d-l Renault, declară că această măsură nu i se pare mai crudă decât ocuparea unui teritoriu de inamic ⁷⁾. Delegațiunea belgiană arată în fine că confiscarea ar putea fi cel puțin înlocuită prin sequestrare, iar la sfârșitul războiului s'ar putea plăti o indemnitate prevăzută în tratatul de pace ⁸⁾.

Nici propunerea belgiană nu a fost primită, și această chestiune a rămas în aceeași stare în care se găsea sub colecția de legi cunoscute sub numele de Consulatul Mărei, adică beligeranții pot popri și confiscă vasul inamic, cu toată marfa inamică care se găsește pe dânsul.

Cu toate acestea, conferința a admis o excepțiune în ceea ce privește vasele de comerț, cari la începutul războiului se găseseră într'un port inamic, cărora li se poate permite a eși din acel port și a merge către alt port ce i s'ar desemna sau spre portul de destinație.

Puterile beligerante nu sunt însă obligate să permită acestor vase să plece din porturile lor, ci convenția declară numai că «ar fi de dorit» ca aceste vase să poată părăsi porturile inimice. Un adevărat pas înainte s'ar fi făcut dacă s'ar fi recunoscut că beligeranții sunt obligați a permite vaselor inimice eștea lor din port, dar asupra acestui punct înțelegerea nu s'a putut face. Va-

sele cari ar fi intrate într'un port inamic fără a cunoaște începerea ostilităților, pot părăsi acel port, după Convenție, dacă li se permite. Vasele însă cari n'au părăsit portul inamic, fie fiindcă n'au putut, fie fiindcă nu li s'a permis, nu pot fi confiscate, ci numai sequestrate, restituindu-se la sfârșitul războiului fără indemnitate sau rechiziționate, dar atunci cu indemnizare. Tot astfel și vasele de comerț cari au părăsit un port înainte de războiu și cari la începutul ostilităților se găsesc în largul mării.

Principiul sequestrării nu mai este un pas făcut înainte, față cu obiceiul pe care îl aveau beligeranții înainte de 1854, și unele țări chiar după această dată, de a confiscă vasele inimice cari se găseau în această situațiune. Vasele de comerț, cari se găseseră în largul mării, fără a ști începerea ostilităților, pot fi chiar distruse, după această convenție, în schimbul însă a unei indemnități. Vasul de războiu însă este cu drept cuvânt obligat a salva personalul vasului, și a conserva actele vasului. Marfa care s'ar găsi pe vas, în toate aceste cazuri, este sequestrată, restituindu-se la sfârșitul războiului, fără indemnitate sau rechiziționându-se cu indemnitate, împreună cu vasul sau separată de el.

Îndată însă ce un astfel de vas, care la începutul ostilităților era în largul mării și nu cunoaște începerea războiului, intră într'un port național sau neutru, el este supus tuturor regulilor războiului maritim. Această dispoziție este evidentă și putea să și lipsească.

(Va urmă).

GEORGE MEITANI

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 15 Iunie 1909

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul cultelor și instrucțiunii publice și Administrația Casei Școalelor cu Alice Nanu și alții

PARTAGIU.— COMOȘTENITORI.— GARANȚIA LOTURILOR.— ART. 786 CODUL CIVIL.

Potrivit art. 786 codul civil, fiecare moștenitor este prezumat că a moștenit singur și imediat toate bunurile ce compun lotul său, și că nu a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii.

Astfel, când prin actul de partagiu, intervenit între moștenitori, se determină cota fiecăruia în masa succesorală, această cotă rămâne invariabilă atât în ce privește averea ce autorul lor posedă în momentul morții, cât și în privința averii ce prin acțiuni posterioare sau pendinte a fost readusă în acest patrimoniu.

4) Calvo, op. cit. III, p. 248.

5) An. Dipl. No. V din 1899, p. 15.

6) Idem, No. 2 și 3 din 1900, p. 188.

7) E. Lémonon, op. cit., p. 623 și urm.

8) E. Lémonon, op. cit., p. 635.

No. 263.— Respins, ca nefondat, după divergență, motivul IX de casare din recursul făcut de Ministerul cultelor și instrucțiunii publice și Administrația Casei Școalelor, în contra deciziei Curței de apel din Iași, secția II, No. 11 din 1908, dată în proces cu Alice Nanu și alții 1).

S'au ascultat: d-l avocat M. Antonescu, în dezvoltarea motivului de casare rămas în divergență; d-nii avocați M. Pherekyde și Take Ionescu, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului IX de casare, rămas în divergență:

«Exces de putere și violarea lucrului judecat rezultând din decizia Curței din Iași secția I, No. 36 din 1904, căci Casa Școalelor obținând respingerea acțiunii în nulitate a trei moștenitori, are drept în baza acestei decizii la $\frac{3}{4}$ din averea de moștenire, neputându-i fi diminuată această porțiune prin transacțiunea făcută la 1884 între moștenitorii Elenei Bașotă, la care nu a luat parte și care nici nu i s'a opus în procesul judecat prin deciziunea No. 34 din 1904».

Având în vedere că este netăgăduit în fapt că defunctul Anastase Bașotă, încetând din viață în anul 1869, a lăsat în urma sa un singur copil legitim, și anume pe fiica sa Elena Bașotă; că Elena Bașotă încetând din viață în anul 1883, a lăsat patru copii, și anume pe Matilda Buzdugan, D. A. M. Cantacuzino, Alexandru Cantacuzino și Artur Cantacuzino; că acești patru moștenitori, prin transacțiunea intervenită între dânsii, cu data de 9 Aprilie 1884, au convenit ca toată averea mobilă și imobilă, ce se va limpezi și constată ca aparținând succesiunii, se va împărți în șapte părți egale, din care Artur Cantacuzino va primi o șeptime; că, mai târziu, Matilda Buzdugan a vândut cele două șeptimi ce i se atribuiu prin această transacțiune, către Gavril Muzicescu, reprezentat astăzi prin fiica sa și Alice Nanu;

Considerând că este adevărat că toată averea defunctei Elena Bașotă ar fi trebuit, conform legii, ca să se împartă în patru părți egale, după ce fiecare din moștenitori ar fi raportat darurile ce ar fi primit în timpul vieții mamei lor;

Considerând că, din actul de transacțiune mai sus citat, reese că cei patru moștenitori ai defunctei Elena Bașotă, recunoscând că Artur Cantacuzino avea să raporteze darurile cu cari fusese gratificat de mama sa în timpul vieții sale, s'au înțeles ca să scutească de raport pe moștenitorul donatar, cu condițiunea ca acest din urmă moștenitor să primească din masa succesorală numai $\frac{1}{7}$ parte;

Considerând că, potrivit art. 786 din codul civil, fiecare moștenitor este prezumat că a moștenit singur și imediat toate bunurile ce compun lotul său și că nu a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii;

Considerând că prin actul de partaj determinându-se cota fiecărui moștenitor în masa succesorală, această cotă rămâne invariabilă, atât în ce privește averea ce

autoarea lor posedă în momentul morții, cât și în cece privește averea, ce prin acțiuni posterioare sau pendinte, ar fi fost readusă în acest patrimoniu, de oarece aceste acțiuni compuneau deja masa succesorală ce eră de împărțit; că, în specie, din termenii în care este formulat actul de transacțiune, rezultă că părțile contractante au avut în vedere și aceste acțiuni, de vreme ce ele declară că împart toată averea mobilă și imobilă ce se va constata sau se va limpezi ca aparținând mamei lor;

Considerând că Casa Școalelor judecându-se cu Artur Cantacuzino și obținând respingerea pretențiunii ce acest moștenitor făcuse în contra Institutului Bașotă, nu a putut câștiga în contra lui decât $\frac{1}{7}$ parte din dreptul ce Artur Cantacuzino ar fi putut pretinde în virtutea actului de partagiu; că, dealmintrelea, Artur Cantacuzino, prin actul de cesiune intervenit între dânsul și cesionarul cu care Casa Școalelor s'a judecat, a arătat lămurit că partea ce reclamase eră numai de $\frac{1}{7}$ parte din averea testată în folosul institutului;

Considerând că, așa fiind, mijlocul invocat este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA II

Audiența dela 1 Iulie 1909

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Capitan D. Mândăchescu cu Cornelia G. Vasiliu

TRIBUNAL.— CONSTITUIRE.— LIPSA DE JUDECĂTORI LA O SECȚIUNE.— COMPLECTAREA PRINTR'UN JUDECĂTOR DELEGAT DELA O ALTĂ SECȚIUNE.— DACĂ ÎN FRONTISPICIUL SENTINȚEI TREBUE ARĂTATĂ CAUZA LIPSEI JUDECĂTORILOR.

PERIMARE.— CERERE DE.— LIPSA INTENȚIUNII DE A ABANDONA PROCESUL.— RESPINGERE.— ART. 257 PR. CIVILĂ.

1° Când, în lipsă de judecători la o secțiune a tribunalului, complectul se constituie cu un judecător dela o altă secțiune, este suficient ca în frontispiciul sentinței date să se arate că acel judecător este delegat, fără a mai fi necesar a se indica și motivul pentru care judecătorii acelei secțiuni n'au putut lua parte la ședință.

Astfel că motivul de casare bazat pe „vicioasa compunere a tribunalului“, de oarece în sentință nu se arată cauza pentru care judecătorii unei secțiuni n'au luat parte în ședință, este nefondat și urmează a fi respins.

2° Ordecăteori, din împrejurările unui proces, se constată că nu se poate atribui părții vre-o neglijență sau intențiune de a abandona procesul și că lipsa de diligență a părții se justifică printr'un motiv legal și mai cu seamă din cauza sau prin faptele adversarului său, cererea de perimare este neîntemeiată și nu nu poate fi admisă.

1) Vezi Dreptul No. 51 din 1909.

No. 114. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Căpitan D. Măndăchescu, contra sentinței tribunalului Ilfov, secțiunea IV, No. 149 din 1909, dată în proces cu Cornelia G. Vasiliu.

S'au ascultat: d-l avocat Marcel Opreanu, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Dimopol, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Vicioasă compunere a tribunalului. Din practica sentinței, rezultă că au luat parte la judecare, un judecător al secțiunii și altul aparținând secțiunii I, delegat pentru secția IV.

«Nu se arată însă de ce tribunalul nu s'a compus din judecătorii acelei secțiuni, din ce cauză legală, toți ceilalți judecători de drept: președintele, judecătorul de instrucție și judecătorul-sindic, cari având delegație permanentă, fac parte integrantă din complexul secțiunii, nu au luat parte la ședință, ci a trebuit să se delege un judecător strein, fără să se arate nici un motiv pentru aceasta nici ce delegație i sa dat. În acest chip, am fost sustras dela judecătorii mei naturali, fără să existe nici un motiv sau impedire legală, și pe baza art. 34 alin. IV din legea Inaltei Curți de casațiune, sentința dată este casabilă».

Având în vedere că prin sentința supusă recursului s'a respins cererea făcută de recurent de a se perima apelul introdus de Cornelia G. Vasiliu;

Considerând că din procesul-verbal încheiat de primul președinte al tribunalului Ilfov în ziua de 7 Aprilie 1909 se constată că, în urma cererii făcute de către secția IV a aceluși tribunal, s'a procedat în ședință publică la tragerea la sorți a unui judecător pentru a completa acea secție și a eșit d-l judecător N. Steriade, care a luat parte la judecata procesului de față; că în frontispiciul sentinței se face mențiune că d-l N. Steriade este judecător delegat;

Considerând că în asemenea împrejurări tribunalul secției IV bine a fost constituit cu un domn judecător dela o altă secțiune;

Că de aceea motivul de casare este nefondat.

Asupra motivului II de casare.

«Violația art. 257 procedura civilă.

«Tribunalul deși constată prin hotărârea sa, că în timp de doi ani nu s'a făcut nici un act de procedură cu caracter contradictoriu, așa cum cere art. 257 procedura civilă, totuși îmi respinge cererea de perimare sub cuvânt că o petițiune dată de mine la dosar, prin care renunțam la pretenții, petiție care a fost retrătată printr'o alta ulterioară, și care n'a ajuns la cunoștința celeilalte părți pe nici o cale legală și nici n'a avut de urmare închiderea dosarului, căci un asemenea act nu se putea face decât în conformitate cu art. 260 procedura civilă în ședință publică și cu citarea părților, totuși tribunalul admite că aceasta primă petițiune constituie pentru adversari un just motiv de a nu fi pus în lucrare apelul lor timp de doi ani.

«Prin acest fel de a judeca, tribunalul violează art. 257 procedura civilă căci acest text prescrie perimarea într'un interes de ordine publică, făcându-o să curgă în potriiva minorilor, interzișilor, etc. pentru care în genere ori ce prescripțiune se suspendă și neadmițând nici un motiv pentru suspendarea termenului de

perimare, mai ales când acest just motiv este unul de fapt, cum îl stabilește tribunalul, și nu unul de drept, o impedire prevăzută de lege».

Având în vedere că acela care și lasă procesul în părăsire timp de doi ani, dela cel din urmă act de procedură, este presupus că a voit să-l abandone, sau că n'avea încredere în dreptatea procesului; că de aceea și în scop de a împușină numărul unor asemenea procese, legiuitorul a dispus prin art. 257 din procedura codului civil că în atare caz procesul se perimă, adică se consideră ca și cum n'ar fi existat; că față cu acest motiv legislativ, este evident că ori decâteori se va constată din împrejurările procesului că nu se poate atribui părții neglijență sau intențiune d'a abandonă procesul, și că lipsa de diligență a părții se justifică printr'un motiv legal și mai cu seamă din cauza sau prin faptele adversarului său, cererea de perimare va fi neîntemeiată și nu va putea să fie admisă;

Considerând că, în speță, lipsa de diligență a apelantei a fost justificată prin cererea scrisă adresată de recurent instanței de fond, prin care declară că se dezistă dela orice pretenție în această afacere, în urma înțelegerii intervenite între dânsii;

Că în asemenea împrejurări nu poate fi vorba din partea apelantei, intimată în acest recurs, de vreo neglijență, sau de intențiunea d'a abandonă apelul său, care să aibă de efect perimarea aceluși apel;

Că, tribunalul judecând astfel, a făcut o bună aplicare a art. 257 pr. civ.

Că de aceea motivul de casare este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

Audiența dela 23 Februarie 1909

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

G. I. Mateescu cu G. Albu

LUCRU JUDECAT. — MATERIE ELECTORALĂ. — ACTE PRODUSE ÎN O CONTESTAȚIE ULTERICARĂ.

POSESIUNE DE STAT. — EFECTE. — CERERE DE ÎMPĂMÂNTENIRE. RESPINGERE

1° În materie electorală nu există autoritate de lucru judecat, când într'o contestație ulterioară se produc acte cari nu fusese produse cu ocazia judecării unei contestații anterioare, prin care se recunoscuse unei persoane dreptul de a figura în liste ca român.

2° Orcari ar fi împrejurările cari ar constitui posesiunea de stat ca român, efectele lor dispar față de o cerere de împământenire adresată Corpurilor legiuitoare. și respinsă

No. 148.— Respins, apelul făcut de G. I. Mateescu contra deciziei electorale a Curței de apel din Galați, secția I, cu No. 206 din 1908.

S'au ascultat: d-nii N. Căpităneanu și Take Ionescu, din partea apelantului, în susținerea apelului; contestatorul G. Albu, substituit prin d-l P. Poni, în combateri.

Curtea, deliberând:

Având în vedere că se constată că, prin deciziunea Curței de casație No. 245 din 22 Aprilie 1898, s'a decis că Ion Mateescu și Constantin Mateescu au a fi menținuți în listele electorale pe temeiul posesiunii de stat de cetățeni români dela 1871 până la 1897;

Că, la 1908, se cere ștergerea din listele electorale ale județului Putna și comuna Focșani a lui G. I. Mateescu, pentru că nu e român, și Curtea de apel din Galați, sect. I, prin decizia din Decembrie 1908, a ordonat ștergerea numelui pentru că nu e român, întrucât tatăl Ion Mateescu, e născut în Rusia, din părinți israeliți, iar fiul ar urma condiția tatălui de a avea a fi considerat ca străin, și împrejurarea că acum e de religie ortodoxă, căsătorit cu o româncă și timpul îndelungat ce a exercitat drepturi cetățenești ca român nu-i poate folosi;

Considerând că G. I. Mateescu are în favoarea sa autoritatea lucrului judecat, decurgând din decizia din 1895, dar în materie electorală autoritatea lucrului judecat nu poate subsista, când într'o contestație electorală ulterioară se produc acte cari nu fusese produse cu ocazia judecării contestațiunii electorale, prin care se recunoaște dreptul de a figura în liste ca fiind român;

Considerând că, în cazul de față, se invoacă iarăș cererea făcută la Corpurile legiuitoare de I. Mateescu pentru împământenire, care în Decembrie 1898 a fost respinsă de Corpurile legiuitoare;

Că, acest fapt propriu al lui I. Mateescu dovedind că el nu e român, învederat că nici fiul său G. I. Mateescu nu poate fi român, în urma deciziei din 1898, de oarece cererea de împământenire se poate opune și lui G. I. Mateescu;

Că, așa fiind, orcari ar fi împrejurările cari ar constitui posesiunea de stat ca român, precum rezultă din decizia din 1898, efectele lor dispar din cauza cererei de împământenire;

Că, așa fiind, apelul are a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 20 Maiu 1909

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

Societatea pentru comerțul de mașini «Bourne et C-ie»
cu Artur Roller

MĂRCI DE FABRICĂ.— DEPOZIT.— DACĂ ESTE DECLARATIV SAU ATRIBUTIV DE PROPRIETATE.

MĂRCI DE FABRICĂ.— PROPRIETATEA LOR.— MODUL CUM SE DOBÂNDEȘTE.— ART. 4 ȘI 6 DIN LEGEA MĂRCILOR DE FABRICĂ DIN 1879.

MĂRCI DE FABRICĂ.— CESIUNE.— TRANSCRIERE.— ART. 6 ALIN. II LEGEA MĂRCILOR DE FABRICĂ.

1° Depozitul mărcilor de fabrică, în legea noastră ca și în cea franceză, după care s'a copiat mai în totul, este declarativ, iar nu atributiv de proprietate,

de oarece el are de efect de a constata o proprietate preexistentă și a-i da garanțiile legii speciale care l-a înființat, iar nu de a-l creia și atribui celui ce l-a efectuat.

2° Din termenii art. 4 și 6 din legea mărcilor de fabrică, rezultă că proprietatea lor se dobândește prin o creare și întrebuintare anterioară a ei și se conservă independent de depozitul efectuat.

3° Formalitatea transcrierii prevăzută de art. 5 alin. II din legea mărcilor de fabrică, se referă nu numai la mărcile deja înscrise, dar la toate mărcile a căror proprietate s'a transmis prin cesiune sau pe cale de succesiune.

No. 24.— Societatea pentru comerțul de mașini «Bourne et C-ie», a făcut opoziție contra deciziunii comerciale No. 23 din 1909, a acestei Curți, dată în proces cu Artur Roller.

S'au ascultat: d-nii avocați C. G. Dissescu și Gr. Urlățeanu, în dezvoltarea motivelor de opoziție; d-l avocat Aurel Teodorescu, în combateri.

Curtea,

Asupra opozițiunii făcută de Societatea pentru comerțul de mașini «Bourne et C-ie» contra deciziunii acestei Curți No. 23 din 1909 prin care s'a respins apelul îndreptat contra sentinței comerciale No. 331 din 1908;

Având în vedere că din aceste acte și concluziuni se constată:

Că firma «Bourne et C-ie», având dreptul, conform scrisoarei din 17 Septembrie 1901, a vinde exclusiv în România produsele fabricii The Singer Manufacturing Company din America, în 27 Maiu și 24 Iulie 1903 a depus la grefa tribunalului Ilfov cinci mărci de fabrici și comerț, mărci care nu erau proprietatea ei, ci ale firmei vânzătoare; iar în Noembrie 1906 a urmărit înaintea tribunalului comercial firma frații A. și I. Roller pentru faptul de concurență nelegală și pentru violarea drepturilor ce avea după mărcile de fabrică și comerț depuse;

Că tribunalul comercial, printr'o primă sentință No. 229 din 1908, dată în lipsa firmei frații A. și I. Roller, a admis în parte acțiunea numai în ce privește uzurparea de mărci și a respins-o pentru capul de cerere de concurență nelegală, rămânând în această privință definitivă, întru cât nu s'a apelat de către firma Bourne et Cie, care reclamase; iar printr'o a doua sentință cea cu No. 331 din 1908 dată în urma opozițiunii firmei fraților Roller, s'a admis incidentul acesteia, că firma reclamantă nu este proprietara mărcilor depuse și nu are astfel calitatea de a urmări uzurparea lor și s'a reformat prin sentință respingându-se și punctul de acțiune ce se admisesese;

Având în vedere că aceasta fiind situația de drept,

firma Bourne et C-ie a apelat ultima sentință cu No. 331 din 1908, apel care i-a fost respins ca nesusținut prin decizia No. 23 din 1909 contra căreia s'a făcut opoziția de față ;

Având în vedere că atât opoziția cât și apelul purtând numai asupra ultimei sentințe, cea ce trebuie să facă obiectul cercetării Curței, este numai punctul de reclamație referitor la uzurparea mărcilor și violarea drepturilor decurgând din ele, punct care fusese admis de tribunal prin prima sentință, iar nu și punctul referitor la concurența nelegală, care fusese hotărât definitiv de tribunal prin neapelarea reclamantului ;

Având în vedere că obiectul opoziției de față fiind limitat numai la acest punct, firma socială A. și I. Roller a ridicat incidentul propus și la prima instanță; că oponenta firmă Bourne et C-ie, nu are calitatea de a urmări uzurparea mărcilor depuse, deoarece aceste mărci aparțineau societății The Singer Manufacturing Company din America, și nu a făcut dovadă, fie că depozitul s'a făcut în numele acesteia cu procură în regulă, fie că devenise proprietara lor printr'o cesiune transcrisă în termenul prevăzut de art. 5 alin. II legea mărcilor din 1879 ;

Având în vedere că oponentul a susținut în prima linie că a făcut depozitul în numele său personal și nu era nevoie de nici o procură, și făcându-l astfel a devenit proprietarul mărcilor, deoarece depozitul este atributiv și nu declarativ de proprietate ;

Având în vedere că depozitul în legea noastră ca în cea franceză, după care s'a copiat mai în totul, este declarativ, iar nu atributiv de proprietate cum s'a pretins, deoarece are de efect a constata o proprietate preexistentă și a-i da garanțiile legii speciale, care l'a înființat, iar nu de a crea și atribui celui ce l'a efectuat ;

Că depozitul este numai declarativ și că proprietatea mărcii se dobândește printr'o creare și întrebuițare anterioară a ei și se conservă independent de el, rezultă din termenii art. 4 și 6 din lege, care spun explicit că marca adoptată de un fabricant sau comerciant nu poate fi întrebuițată sau înscăpșită de altul ;

Că depozitul are un asemenea caracter în legea noastră se vede și mai lămurit din art. 5 din convenția pentru protecția mărcilor de fabrică și comerț dintre România și Franța, în care se spune categoric, că depozitul este numai declarativ, lucru ce desigur nu s'ar fi făcut, dacă în legea noastră pentru naționali, depozitul ar fi fost atributiv de proprietate ;

Că nu se poate trage un argument că depozitul ar fi atributiv din dispozițiile art. 28, 29 și 30 din lege, pentru că aceste texte, după cum se vede și din titlul sub care figurează «dispoziții generale și tranzitorii» se referă la situații anterioare punerii în aplicare a legii, când era nevoie pentru clarificarea și stabilirea drepturilor de atunci, de reguli speciale ;

Considerând că din toate acestea rezultând în mod evident că depozitul este numai declarativ, susținerile oponentei că prin depunerea mărcilor pe numele ei personal a și dobândit proprietatea lor, sunt neîntemeiate și trebuie înlăturate ;

Având în vedere că oponenta, firma Bourne et C-ie, a mai susținut că depozitul ce s'a făcut, a fost pentru mărci de comerț, iar nu de fabrică, și că în calitate de comerciant, investit cu dreptul de vânzare exclusivă a produselor fabricii The Singer Manufacturing Company, avea dreptul să utilizeze de mărcile acestei fabrici ca mărci de comerț, și nu numai atât, să aibă și acțiune contra uzurpatorilor ;

Având în vedere că este neexact în fapt că depozitul a fost făcut numai pentru mărci de comerț, pentru că atât actele doveditoare de constituirea lui, cât și petițiunea introductivă de instanță, învederează contrariul și vorbește nu numai de mărci de comerț, dar și de fabrică ;

Având în vedere că tot asemenea neexactă este și teoria emisă că un comerciant, care ar avea vinderea exclusivă a produselor unei fabrici, prin aceasta chiar ar fi în drept să adopte mărcile acesteia ca ale sale și să poată să urmărească uzurparea lor, pentru că o asemenea teorie ar fi contrarie principiului de protecție al legii, de oarece s'ar ajunge prin ea la despozierea proprietarului mărcii, fără voia și consimțământul lui ;

Având în vedere că, independent de aceasta, s'a invocat de oponentă și scrisoarea din 17 Septembrie 1901, susținând că din ea decurge o cesiune parțială a mărcilor de fabrică ;

Având în vedere că din această scrisoare nu rezultă cesiunea ce se pretinde, de oarece prin ea i se dă dreptul numai de vânzare exclusivă a produselor, și dacă în partea finală se adaugă că are dreptul de a întrebuița numele firmei vânzătoare și numele Singer, aceasta s'a făcut în vederea reclamelor ce trebuia să îndeplinească pentru mașinile fabricii, cum se prevede prin ea ;

Având în vedere că, în sprijinul cesiunii, s'a prezentat și scrisoarea fabricii The Singer Manufacturing Company din 19 Februarie 1909, prin care i se dă dreptul în mod expres oponentei de a întrebuița toate mărcile fabricii vânzătoare ;

Considerând că această scrisoare fiind dată în cursul procesului, este inoperentă în cauză ;

Având în vedere că, chiar dacă am socoti că din prima scrisoare ar rezultă cesiunea sau că prima scrisoare să poată complectă cu a doua, încă nu ne găsim în fața unei cesiuni valabile, de oarece, potrivit art. 5 alin. II, cesionarul trebuie să facă transcrierea la grefa tribunalului în termen de trei luni dela date cesiunii, ceea ce nu s'a îndeplinit în speță ;

Că nu se poate susține că această formalitate s'ar referi numai la mărcile deja înscrise, pentru că legea nu

face nici o distincțiune și nici nu este vre-o rațiune pentru a distinge;

Considerând dar că, nedovedindu-se de către firma Bourne et C-ie că eră proprietara mărcilor depuse și că a făcut depozitul ca atare și nici că i-a fost cedate mărcile și cesiunea transcrisă, incidentul ridicat de firma socială A. și I. Roller este fondat și cată a fi admis, respingându-se pe cale de consecință și fără a mai fi nevoie de examinarea fondului opoziției numitei firme.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier St. Mladoveanu, respinge opoziția.

Semnați : N. Budișteanu, St. Mladoveanu, N. Procopescu, D. Florescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III

Audiența dela 5 Maiu 1909

Președinta d-lui P. Hagiopol, președinte

Hr. Ap. Pappazoglu și alții cu V. Pappazoglu și altul

FILIAȚIUNE. — DOVADĂ. — DREPT INTERNAȚIONAL. — STATUT PERSONAL. — LEGEA NAȚIONALĂ A PĂRȚILOR CARE INVOACĂ UN DREPT ÎN JUDECATĂ. — ART. 2 CODUL CIVIL.

LEGISLAȚIUNE STRĂINĂ. — CHESTIUNE DE FAPT. — DOVADĂ. — APRECIERE SUVERANĂ A INSTANȚEI JUDECĂTOREȘTI.

FILIAȚIUNE. — LEGISLAȚIA OTOMANĂ. — DOVADĂ — ACTE DE ORDIN RELIGIOS.

1° După principiul de drept internațional privat, consfințit în art. 2 din codul civil, starea, capacitatea, filiațiunea, cum și dovada ei, fac parte din statutul personal și sunt cârmuite de legile naționale. Prin urmare, în asemenea materie, trebuie să se aplice legea naționalității aceluia ce pretinde un drept în judecată.

2° În privința cesiunii : care este starea unei legislațiuni străine, doctrina și jurisprudența sunt de acord a recunoaște că este o cesiune de fapt, că trebuie să o dovedească acela ce o alege și că existența cum și interpretarea ei este lăsată la suverana apreciere a autorității judecătorești.

3° Din circulara ministerului de justiție din 28 Aprilie 1906 trimise autorităților judecătorești, cu privire la starea legislațiunii otomane, în ce privește dovada filiațiunii rezultă că după această legiuire, actele de naștere și actele de căsătorie sunt considerate de ordin cu totul religios, pentru dovada cărora serviciul *Nufuzului* ține registre și liberează acte.

Tribunalul,

Asupra acțiunii d-lui Hr. Ap. Pappazoglu, personal și în calitate de mandatar al d-lor : Gheorghe I. Țiminache, Constantin I. Țiminache, Ana G. Papastatopol, Alexandra D. Dardufa și Zisi I. Țiminache prin care cer să fie obli-

gați d-nii : Vasile Pappazoglu și Christodor Pappazoglu a le restitui partea legală din averea rămasă dela bunicul lor, O. Hr. Pappazoglu, autorul comun, compusă din sume de bani, efecte de valoare, acte de hipotecă, compturi, mobile de casă, a căror valoare se cifrează la suma de 200.000 lei, cu dobânda lor aferentă dela data deschiderii succesiunii, iar d-l Vasile C. Pappazoglu a aduce la masa succesiunii casele din București, Calea Călărășilor No. 51, cumpărate cu banii bunicului lor, dar trecute pe numele său, și a le plăti partea lor aferentă din venitul acestor case, dela data cumpărării în sumă de 80.000 lei.

Având în vedere că d-nii Vasile Pappazoglu și Christodol C. Pappazoglu, prin d-l avocat C. Mitescu, se opun la această cerere și susțin, între altele, că contestă calitatea reclamanților de fii legitimi ai defunctei Zoîța Țiminache și că pentru a cere revendicarea acestei averi urmează în primul rând a-și dovedi filiațiunea lor.

Având în vedere că din actele din dosar se constată, de altfel necontestat de părți, că reclamanții cum și defuncta lor mamă Zoîța Țiminache sunt supuși turci ;

Având în vedere că după principiul de drept internațional privat, consfințit în art. 2 cod. civil, starea, capacitatea, filiațiunea, cum și dovada ei, fac parte din statutul personal, că sunt cârmuite de legile națiunii lor, prin urmare trebuie să se aplice legea naționalității a aceluia ce pretinde un drept ;

Având în vedere că cesiunea : «Care este starea unei legislațiuni străine», doctrina și jurisprudența sunt de acord a recunoaște că este o cesiune de fapt, că trebuie să o dovedească acela ce o alege și că existența cum și interpretarea ei este lăsată în totul la suverana apreciere a autorității judecătorești ;

Având în vedere că starea legislațiunii otomane nefiind dovedită de reclamant, tribunalul, în lipsa unei asemenea dovezi, constată din actele ce s'au prezentat de părții Papazoglu, că este aceea prevăzută în circulara d-lui Ministru al Justiției, cu No. 7078 din 28 Aprilie 1905, trimisă autorităților judecătorești spre a o avea în vedere când ocaziunea se va prezenta ;

Având în vedere că din momentul ce tribunalele constată ca dovedit că aceasta este starea legislațiunii otomane, rămâne a examina în această circulară modul de dovadă a filiațiunii și dacă actele produse, pe cari se întemeiază reclamanții Papazoglu, constituie o dovadă completă, conform legiurii otomane, pentru a proba filiațiunea lor ;

Având în vedere că după această legiuire, actele de naștere, actele de căsătorie sunt considerate de ordin cu totul religios și pentru dovada cărora serviciul «Nufuzului» ține registre și liberează acte ;

Având în vedere că reclamanții Pappazoglu pentru a face dovada filiațiunii lor legitimă au invocat : 1. o sentință a tribunalului din Atena, dată față cu *cu alte părți*

decât părțile de astăzi, care în urma audierii unor martori, ia act de declarațiile lor și constată că din acele depoziții rezultă filiațiunea lor; 2. o sentință a tribunalului din Cojani care constată, cu ocaziunea unui proces al reclamanților cu alte persoane decât părți de azi, pe temeiul depozițiilor unor martori, că ar rezultă filiațiunea lor; și al 3. un certificat din partea mitropolitului din Berot care atestază iarăși filiațiunea.

Având în vedere că efectul hotărârilor judecătorești fiind relativ, aceste hotărâri, fiind luate față de alte părți nu pot fi opozabile părților Pappazoglu.

Având în vedere că din momentul ce tribunalul a constatat că dovada, căsătoriei, nașterii, decesului, urmează a fi făcută cu acte emenate dela autoritatea «Nufuzului» și întrucât reclamanții Pappazoglu nu au produs asemenea acte, filiațiunea lor fiind nedovedită, această cerere este fără calitate făcută și urmează a respinsă.

Având în vedere că odată ce această acțiune, din această privință, este nefundată, devine fără interes a se mai discuta celelalte chestiuni deduse în judecata acestui proces.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, respinge acțiunea.

Semnați: P. Hagiopol, G. Băicoianu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN GAND

Audiența din 24 Decembrie 1907

FLUVIU.—DOMENIU PUBLIC.—MĂRIMEA OBIȘNUIȚĂ A APELOR.—ART. 538 CODUL CIVIL FRANCEZ (476 CODUL CIVIL ROMÂN).

După art. 538 din codul francez (476 codul civil român), râurile și fluviile navigabile ori plutitoare fac parte din domeniul public al Statului.

Prin albia unui fluviu se înțeleg toate părțile asupra cărora apa curgătoare își exercită obișnuit acțiunea sa.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observație.—Malurile râurilor navigabile sau plutitoare aparțin rivaranilor, iar albia lor este, din contra, o dependență a domeniului public, cât timp apa nu s'a retras din ea, pentru că fac un corp cu râul sau fluviul.

Chestiunea este însă de a se ști până unde se întinde râul sau fluviul și unde începe malul, care astăzi este o proprietate privată? Se pot ivi dificultăți în practică, pentru că apele scad sau se măresc, după împrejurări, și, prin urmare, spațiul acoperit de apă este când mai mare, când mai mic. Legea fiind mută în această privință, trebuie să luăm de normă ca și în

dreptul roman (L. 3 § 1, Dig., *De fluminibus*, 43, 12), mărimea apelor obișnuite, fără a se ține în seamă inundațiile extraordinare și trecătoare. Care va fi însă mărimea obișnuită? Aceasta va fi o chestie de fapt, care se va aprecia în mod suveran de instanțele de fond, după natura și obiceiul fiecărei ape curgătoare. Vezi D. Alexandresco, tom. III, p. 208 și autoritățile citate acolo.

S. R.

TRIBUNALUL CIVIL DIN GAND

11 Iunie 1906.

DOMICILIU.—CONSERVAREA VECHIULUI DOMICILIU ÎN PRIVINȚA TERȚILOR PÂNĂ LA SCHIMBAREA LUI.—SARCINA PROBEI.—ELEMENTELE NOULUI DOMICILIU.—ART. 103—105 CODUL FR. (88—90 CODUL ROMÂN).

Cetățeanul își păstrează, în privința terților, vechiul său domiciliu, cât timp n'a dobândit altul. Dovedirea noului domiciliu incumbă celui care l-a schimbat și cuprinde atât faptul locuirei reale într'un alt loc, cât și intenția de a stabili acolo principala sa așezare.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observație.—Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Vezi D. Alexandresco, t. I, p. 463 urm. (ed. 2-a) și autoritățile citate acolo. Chestiunea de a se ști dacă există sau nu schimbare de domiciliu, este o chestie de fapt lăsată la suverana apreciere a instanțelor de fond. Cas. rom. și fr., Bulet. 1899, p. 775 și *Cr. judiciar* No. 12 din 1906 (cu observ. d-lui D. Alexandresco).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut tomul IX (partea I-a) din **Explicațiunea teoretică și practică a Dreptului civil român**,

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Comentariul art. 1410—1490, 1902 din codul civil

Acest volum cuprinde studii amănunțite asupra legii proprietarilor, precum și asupra bezmanului, embaticului sau emfiteozei.

Prețul 10 lei.

Partea a doua din acest volum, care va apare cât de curând, va cuprinde: **Socletatea, Mandatul, Comodatul și Imprumul**, precum și tablele întregului volum.

GRIGORE V. MANIU. — **Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român**, Volumul III, cuprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1909.

Prețul 12 Lei.